

DOMOLJUB

Izhaja vsak četrtek. Cena mu je 4 K na leto. (Za Nemčijo 4 K, za Ameriko in druge tuje države 6 K.) — Posamezne številke se prodajajo po 10 vinarjev.

Slovenskemu ljudstvu v pouk in zabavo.

Spisi in dopisi se pošiljajo: Uredništvu „Domoljuba“, Ljubljana, Kopitarjeva ulica. Narodna, reklamacije in inšerati pa: Upravištvu „Domoljuba“, Ljubljana, Kopitarjeva ulica.

Štev. 17.

V Ljubljani, dne 27. aprila 1916.

Leto XXIX.

Ob četrtem vojnem posojilu.

Za vojsko je treba denarja. Teга pač ni treba posebej dokazovati. Na boljšem pa je v tem oziru naša država, nego so sovražne, ki morajo ne samo za živež, kakor Angleška, marveč zlasti za orožje in strelivo, in sicer vse brez izjeme, ogromne vsote pošiljati ven iz svoje države. Res imamo prestati marsikako sitnost, ker smo zaprti od sveta, toda to dobro pa imamo, da naš denar ostaja doma, ker domača vse, kar potrebujemo za vojsko in za ljudstvo v zadledju, dobimo iz domačih tal, domačih delavnic in tovarn.

Naša država ni bila pred vojsko bogata; razvijala se je sicer lepo leto za letom, toda ni se mogla meriti z Angleži, Francozi ali Nemci. Vrednost vsega premoženja v našem cesarstvu se je pri 50 milijonih prebivalcev pred vojsko štela na 130 do 135 milijard kron; na osebo bi prišlo potem takem krog 2700 kron premoženja, ko bi bilo vse premoženje samo v rokah posameznih oseb; velik del ga pa pripada državi, javnim zastopom in korporacijam, tako da se mora ta številka znatno zmanjšati. Na Nemškem so šteli pri 70 milijonih prebivalcev krog 320 milijard vsega premoženja v državi; na posamno osebo pride torej ne vpoštevaje javnega premoženja, krog 4570 kron, torej znatno več.

Vojska pa vse, tudi številke preobrne. Naša država se izkazuje za dovolj močno, da se s svojimi sredstvi prehranja in si preskrbljuje potrebnih pripomočkov za junaško obrambo. Njena denarna moč je vsled tega v vojski silno poskočila. Tu moramo priznati, da je država že izprva v tem oziru nastopila pravo pot. Treba je bilo poskrbeti, da vojni vihar ne pomete gospodar-
sko slabjših na tla, in pa da je dovolj pla-

čilnih sredstev — denarja — na razpolago. Strasti pohlepnosti nikdar ne utihnejo; oderuhi ne izumrjejo ob nobeni kugi. Zato se je bilo po pravici bati, da ne bi upniki ob vojski planili na dolžnike, da ne bi bogatini potegnili svojih denarjev iz bank in hranilnic in jih ne dali v promet, razen v dobičkanosne kupčije in špekulacije. Zato je bil silno primeren in potreben moratorij za izplačevanje vlog in za odplačevanje dolgov; ta postava je popolnoma dosegla svoj namen, mnogo bolj nego tiste zoper blagovno odušstvo, s katerimi se je mogel prijeti samo tupatam kak večinoma malenkosten slučaj, ni se pa dalo zavrniti odiranja in čaženje v velikem. Zelo dobra je tudi postava, ki zabranja špekulacijsko nakupovanje in razkosavanje kmečkih posestev; zlata vredna za kmeta. V kratkem času se je že izvrstno obnesla in dela čast našim sodnikom, ki so v splošnem popolnoma razumeli njen pomen. Recimo torej: v obrambo slabjšega proti močnejšemu je država mnogo naredila v sedanji vojski. Ko bi ji bilo mogoče še cene držati v pravih mejah, ko bi uspešno uredila tudi trgovsko plat našega gospodarskega življenja, bi morali reči, da je storila sploh vse, kar je bilo mogoče. Teга zadnjega sicer ni dosegla, toda v kljub temu smemo reči, da je s svojimi naredbami naredila, da ni bilo prevelikih izprememb na slabše. Nepri-
merno več jih je obogatelo, nego obubožalo v sedanji vojski. Škoda, ki jo imajo sedanje strahovite cene, ne pomenja konkurzov in prisilnih prodaj, pač pri delavstvu in malem in srednjem uradništvu škodo na telesnem zdravju. Slaba in pomanjkljiva hrana se pozna na licih, žalostna povest o draginji se bere na otrocih in odrastlih. Ti stanovji niso imeli tudi pred vojsko splošno nič prihrankov; živeli so iz rok v usta, danes vsled draginje slabše nego prej. Ko bi bilo samo slabše, bi še nič ne pomenjalo, ker to, da se ljudje splošno vrnejo k preprostejši hrani in obleki in manj napravijo za

pijačo in tobak, ni prav nobena škoda, marveč celo na vse strani dobro. Hudo je le tam, kjer telo ne dobi, kar potrebuje, da se ohrani; to je v časih nalezljivih boleznih sila nevarno, ker nobena reč takoj ne pospešuje nalezljivosti kakor nezadostna hrana.

Država je poskrbela, da je dovolj denarja med ljudmi. Ustanovila se je vojna posojilnica; avstro-ogrška banka je izdala vsled raznih naredb neprimerno več bankovcev, nego v mirnih časih. Pred vojsko sta bili v cesarstvu dobri dve milijardi papirnatega denarja v prometu; zdaj ga smemo šteti do štirikrat toliko. V obliki podpor in plačevanja za razne vojaške potrebe prihaja denar med svet, in to omogočuje gospodarsko življenje celo ob draginji. Kaj bi bilo, ko bi splošno še gotovega denarja primanjkovalo, ko bi bila ob sedanji draginji navezana trgovina na kredit! Zato se pa ni čuditi, da se danes vse sproti plačuje. Veliki trgovci plača blago pri tovarnarju ali pri pridelovalcu naprej; mali pri njem in tisti, kateri ga rabi, tudi nič na upanje ne dobi.

Kdor to premisli, kar smo povedali, mora biti državi hvaležen, da je o pravem času tu vmes posegla. Zda država rabi zopet posojila. Izkazati ji je treba priznanje in zaupanje s tem, da se ji potrebno posojilo da. Varno je, ker nobena država ne more obstati, ko bi dolgove ne plačevala, ki jih naredi; obenem je pa to posojilo, ki ga v četrtič država išče pri svojih članih, silno obrestovano. Ko kličemo našemu ljudstvu, nanj se zaveda svojih dolžnosti do države, in naj se udeležuje podpisovanja vojnega posojila, se pri tem v zadnji vrsti sklicujemo na požrtvovalnost. Malo je te reči treba ob tako ugodnem obrestovanju, pač pa je treba zmisla za državo in njene potrebe.

Velika noč.

Po tratah pomlad, po cerkvah aleluja, nam je pa tako težko. Velika noč, a ni očeta, ni brata, in pridejo, če kdaj, kdo ve kdaj.

Tako si misli ta in oni to veliko noč. A naj bi se spomnil na tisto prvo Veliko noč, katere spomin vsako leto obhajamo, a premalo dohajamo. Kako je pa bilo takrat pri srcu mnogim in najboljšim? Kako je bilo pri srcu Materi sedem žalosti? Tema je bila, noč, in nekaterim je ugasnil zadnji žarek upanja v duši. In vendar jih je ločilo le še nekaj ur od velikega veselja! Le še nekaj ur, in v nebesih in na zemlji se je oglašila zmagoslavna pesem aleluja.

Tako je na svetu. Človek ne sme nikdar obupati. Z očmi uprtimi v nebesa, s pogumom in zaupanjem v srcu, z vero v duši, mora izpolnjevati do zadnjega svojo dolžnost. Naj si bo tudi krog nje tema, morda je cilj mnogo bliže, kakor si misli.

Mi si želimo zmage in miru, mi molimo, delamo, trpimo, morda Bog dá, da kmalu učakamo tisti veseli dan, morda prej, kakor si domišljajo sovražniki. Kaj gotovega seveda ne more nihče povedati. Le to je gotovo, da ne smemo izgubiti zaupanja in poguma, ampak da moramo junaško nositi vse trpljenje. Zdaj se odločujejo veliki časi, a za velike čase je treba velikih ljudi! Mi si nismo želeli vojske, mi je nismo hoteli. Prišla je na nas in nas potegnila v to veliko gorje. Bog je vse to pripustil, on že ve zakaj. Naša dolžnost je pa, da storimo vsak svoje, in priborimo domovini in zemlji domači svobodo in mirne, srečne dni. V tej vojski se odločuje prihodnost. Oče se bori na bojiščih za vnuke in vnukove vnuke in prevtako mati doma trpi, da bi otrok otroci mirno in srečno prebivali na lepi domači zemlji. Proč tedaj vsa malodušnost, pogumno naprej lepši prihodnosti naproti!

Pač pa bi nas moralo opomniti to navidezno nasprotje med veselo alelujo, ki se glasi po cerkvah, in težkim časom, ki nas obdaja zunaj svetišč, na nekaj drugega. Opomniti bi nas moralo na to, da je vse naše življenje vojska in da le tisti resnično zmaga, ki zmaga s Kristusom, ki more na koncu življenja z njim zaklicati: aleluja! Zmaga nad grehom, zmaga nad strastmi, to je najlepša zmaga in brez te bi vse drugo bilo malo vredno. Gotovo si želimo zmage v tej veliki zunanji vojski, in si je moramo želeti in zanjo delati, vendar bi bila največja zunanja zmaga le polovična, če ne bi mogli slaviti zmage tudi v dušah. Zmagati moramo tudi sami sebe, še le tedaj bo naša zmaga popolna. Premagati moramo tisti pohlep, ki je gospodoval v mnogih srcih pred vojsko in je v nekaterih zagospodoval celo med vojsko: brezobzirni, odurni, časih naravnost oduški pohlep po denarju, po bogastvu. Premagati moramo tisto hlepenje po uživanju, ki leta od veselice do veselice, brez veselja za resno in koristno, četudi trudapolno delo. Premagati moramo tisto prevzetnost, ki jo še časih kažemo do onih, ki so morda manj premožni, manj čiščeni kakor mi. Če bo nas trpljenje, ki ga je vojska prinesla, očistilo in dvignilo, da bo med nami še več

krščanske ljubezni, ljubezni do vseh, zlasti do sirot in ubogih, in da bo med nami še več zmrtnosti in treznosti in še več medsebojne potrpljivosti in prizanesljivosti, tedaj bo naša zmaga dvojna zmaga; iz vojske bomo izšli močnejši, kot smo bili kdaj, in pa srečnejši. Če se tako vojskujemo, da dan za dnem zmagujemo tudi sami sebe, tedaj smemo že sedaj veseli s Cerkvijo klicati aleluja.

Ko je na veliko soboto zapel mašnik trikratno alelujo, so mi stopile solze v oči. Obšla me je tako živo ta misel: zunaj vojska, kakršne še ni videl svet, Cerkev pa vendar poje aleluja. In po pravici poje tako. Spominja se največje zmage sveta, zmage Kristusove nad grehom, in ta zmaga se ponavlja v dušah dan za dnem. Koliko duhovnega junaštva je gledala že samo ta vojska! In vsa ta moč, vse to zaupanje, vse to junaštvo je iz velikonočne Kristusove zmage. Na misel so mi prišli prvi časi krščanstva. Na veliko soboto zvečer so se zbrali kristjani na svetih krajih, časih na domu kake bogate kristjane, časih v borni hiši preprostega rokodelca, časih v katakombah. Tiho so prihajali, zakaj zunaj so prežali preganjanci, tiho so prepevali svete psalme, a nazadnje so se vse pesmi neustrašeno zlele v zmagoslavno alelujo. Po sveti daritvi, ko se je že delal zor, so pa hiteli zopet vsak po svojih potih domov. Tu in tam po cestah so se začuli kriki, vohuni so zgrabili kako nedolžno žrtev ter jo tirali v ječo; preganjanci so tekali po ulicah, začel se je hrup. Temu in onemu kristjanu je morda za trenutek srce vztrepetalo, a spomnil se je zmagoslavne pesmi, in z alelujo v duši je pogumno hitel naprej, morda mučeništvu, morda smrti nasproti. Premagano na zunaj, je zmagalo krščanstvo v dušah, in ta zmaga je prenovila svet.

Bog nam daj torej zmago, a prva nam mora biti zmaga v srcih, in če tako zmagujemo, smemo tudi v teh težkih dneh z veselim zaupanjem s Cerkvijo peti: aleluja!

Pregled po svetu.

Važna pogodba. Med Nemčijo in Romunijo se je doseglo soglasje, po katerem si bosta obe državi medsebojno dovoljevali izvoz blaga, ki ga lahko doma pogrešata. V Berlinu in Bukareštu so ustanovili posebni pisarni, ki bosta urejevali promet. Železniška uprava vpelje posebno železniško službo med Nemčijo in Romunijo. — Pariško časopisje tej nepričakovani pogodbi ne pripisuje posebne važnosti, deloma pa pravi, da je le značilna. Zastopniki entente poizvedujejo v Bukareštu, kakšnega pomena bi bil ta pojav. Poroča se, da se je enak dogovor sklenil tudi že z Avstrijo.

Romunija in ententa. Zaradi gospodarskega dogovora med Nemčijo, Avstrijo in Romunijo je nastala v državah entente velika nevolja. Ruska vlada je odredila, da ne bo več dajala izvoznih dovoljenj v Romunijo. Rusija tudi preti, da bo zaprla izliv Donave z minami, če Romunija takoj

ne preneha izvažati žita v osrednji državi. Romunija je sklenila, da ostane pri starem.

Borza v Amsterdamu. V finančnih krogih vzbuja začudenje dejstvo, da je vrednost avstrijskih kron poskočila za celih 100 odstotkov; enako je napredovala tudi vrednost menic na Berlin. — Iz tega sklepajo nekateri na ugodno razpoloženje za mir.

Zopet vojni svet entente. Ta teden se je bil sešel veliki vojni svet entente v Parizu.

Rusi hite na pomoč Francozom. V mestu Marseille se je izkrcalo nekaj ruskih čet, ki so sestavljene iz veteranov iz bitk v Galiciji in na Poljskem. Vsi so še mladi ljudje. Častniki nosijo red sv. Jurija. — Taka parada pač nima vojaškega pomena.

Srbski prestolonaslednik Aleksander se je pred prazniki mudil v Rimu. Preko Brindisija je odpotoval na Krt ali v Solun k srbskim četam.

Protipostavno ravnanje entente. Pričakuje se, da se bo ententa s silo polastila železniške črte Patras—Atene—Larissa, da obvlada položaj ter prisili grško vlado, da odstopi.

V Korinskem zalivu je zbranih 30 ladij angleške in francoske mornarice. Ententa nastopa v grških vodah, kakor bi bila tam doma.

Odnosaji med Nemčijo in Ameriko so zelo kritični. Sodi se, da pride do vojnega stanja.

Svetovna vojska.

Sovražni letalec dvakrat nad Trstom. Na veliki četrtek vrglil 25 bomb; 9 oseb mrtvih, 5 ranjenih. Salezijanski zavod zadet in poškodovan. — Hudi boji pri Col di Lana. Lah, ki so po razstrelbi neke mlne zasedli vrh, so pod hudim topniškim ognjem. — Večja pridobitev Nemcev pri Verdunu. — V bojih pri obmostju Dviuska na Ruskem so imeli Rusi dvakrat občutne izgube. — Letalec nad Sofijo. — Rusi zasedli Trapezunt. — Nov sovražnik?

VOJSKA Z ITALIJO.

Letalci nad Trstom. Dne 17. aprila sta krožila dva sovražna letalca nad Trstom. Metala sta bombe ter ranila 5 oseb, 2 pa ubila. Naši letalci, ki so se takoj dvignili, so zasledovali Lahe tja do Gradeža, kjer so z bombami zadeli neko italijansko torpedovko.

Pri Zagori so naše čete 18. aprila odbile sovražni napad, ki je pri njem imel Lah znatne izgube.

Tolmínsko obmostje je bilo ta dan pod hudim topovskim ognjem.

Boji pri Col di Lana. Najhujši spopadi so bili od 17. aprila dalje na pobočju višine Col di Lana v Dolomitih blizu Buchensteina. Tu so bili sovražni napadi siloviti; zlasti so nenavadno krepko delovali sovražni topovi. Prvi splošni napad po polnoči so

naši odbili. Pozneje se je posrečilo Lahu, da je z mino razbil zahodni del Col di Lana in vdrl v raznešeno postojanko. Vrh Col di Lana (visok 2464 m) imajo sedaj v posesti italijanske čete. Deset mesecev so se borili Lahji za to višino, ki pa splošnega položaja ne izpremeni.

V dolini Sugana so izgubili Lahji 600 mož, ki so jih naši ujeli. Dolina Sugana se razteza ob Breati južnovzhodno od Tridenta med Dolomiti in italijansko mejo.

Aprilovo bojevanje. Na obsoški fronti je vojskovanje podobno aprilovemu vremenu. Včasih začne bobneti sto in sto topovskih cevi na tej in oni strani; strojne puške rožljajo in rožljajo z neko trdovratnostjo, in človek pričakuje, da se bo iz vsega tega razvila dalekosežnejša hujša bitka. Toda kar naenkrat potihne grom topov, strojne puške obmolknejo in kraški grebeni in slemena brd se smejejo v zlatem solncu, kot da bi bil že delj časa mir. Toda kadar bi zopet človek najmanj pričakoval, zavihra zopet z vso ljutostjo bojni ples.

Avstrijski letalci so v noči od 17. do 18. aprila metali bombe na Treviso blizu Benetk. Kakor poročajo italijanski listi, je bilo ubitih 10 oseb, 21 pa ranjenih.

Veliki četrtek zopet — laška letala nad Trstom. Nad »neodrešeno« mesto so Lahji poslali sedem letal, in sicer na dan, ki je vsakemu katoličanu svet in častljiv: na veliki četrtek popoldne. Letalci so vrgli 25 bomb. Ena je padla blizu škednja in ubila 1 moža, 5 otrok in tri žene; pet oseb je pa ranila. Druge bombe so uničile salezijanski samostan in sicer v trenutku, ko je 500 gojencev molilo v samostanski cerkvi pred Sv. Rešnjim Telesom. Res, pravi čudež, da tu ni bil nihče mrtev. S tem napadom je sovražnik zapravil — tako čisto pravilno zatrjuje uradno poročilo — vsako pravdo in pravico, da bi se priznalo njihovim mestom.

Severni del Gorice je bil 19. aprila zopet močno obstreljevan. Vsi kalibri so bruhali ogenj na mesto. — Trdi boji so se ponavljali na južnozahodnem robu Doberdobske planote.

V odseku Col di Lana so naši prizadeli Lahom dne 19. aprila najtežje izgube italijanske čete, ki so napadale, so bile pošeno odbite. Prav tako so jih naši zavrtili tudi v odseku Sugana, kjer so se Lahji hoteli zopet polastiti nedavno izgubljene postojanke. — Na Col di Lana so naši dne 21. aprila zopet zasedli opirališče na slemenu severozahodno od vrha in ga vzdržali proti sovražnemu napadu. Do dne 24. aprila je bilo odbitih tu pet sovražnih navalov.

BOJI NA ZAHODU.

Zopet večja pridobitev pri Verdunu. Na obeh straneh reke Moze so zopet s hujšo silo streljali topovi. Desno od reke južno od sela Andromont so se odlikovale saske čete, ki so ujele 42 francoskih častnikov (tri štabne častnike) ter 1696 mož.

Tri reči so dosegli Nemci pred Verdunom: 1. Francoska ofenziva, ki je bila določena na dan 15. aprila, je preprečena. 2. Sovražna armada je postala neškodljiva. 3. Pogoji, da se srečno konča nemška ofenziva, so dani. — Francozom manjka

vojaštva. Gre za življenje in smrt; če podležejo, je trenutek za mirovna pogajanja morda bliže, kakor mislimo.

V ozemlju Moze so se razvijali vse dni velikega tedna po ostri obojestranski kantonadi tudi pehotni boji. Francozi so napadli s posebnimi silami Morthomme. Napad so Nemci nasplošno krvavo odbili. — Tudi v drugih odsekih verdunskega bojišča so se skoraj vse dni velikega tedna hudo dajali.

V angleške jarke so vdrl Nemci na več mestih ypernskega bojišča. Južno od Yperna so ujeli 1082 mož ter zaplenili dve strojni puški. Nekaj jarkov so morali Nemci radi talne vode izprazniti.

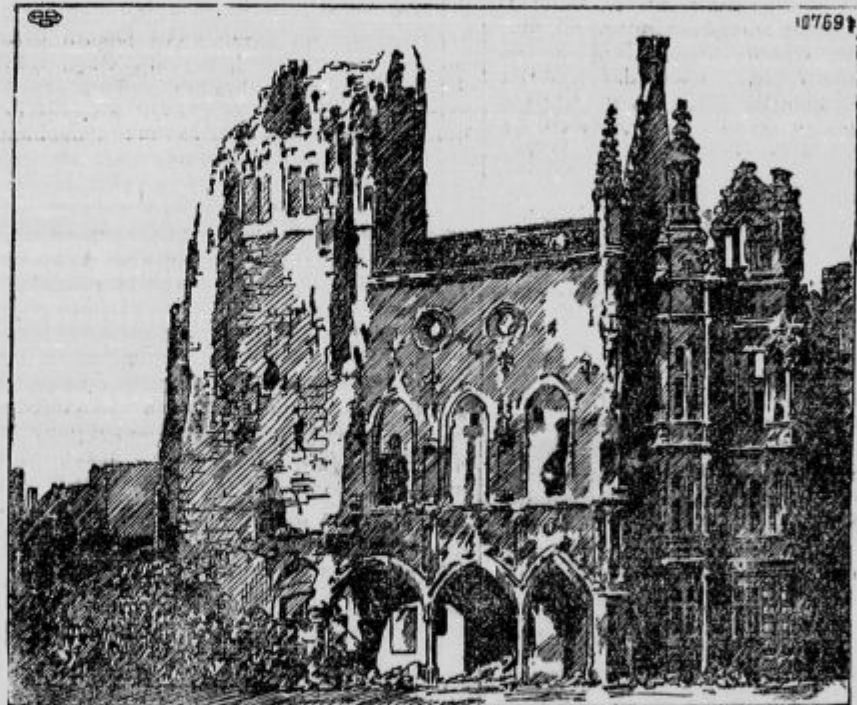
VOJSKA Z RUSI.

Rusi še vedno napadajo, a v svojo pogubo. Dne 18. aprila so se pri obmestju mesta Dvinsk južno od Garbunovke vrgle ruske čete z nenavadnim naporom na

10 letal napadlo rusko letalno postajo. Na otoku Oesel je napadlo nemško letalno brodovje ondotno rusko letalno postajo. Bombe (45) so močno delovale. Vsi letalci so se srečno vrnili.

BALKAN.

Pred Solunom. Vodstvo ententinih čet v Solunu namerava še ta mesec pričeti z veliko ofenzivo. Tako so razbobnali Francozi med svet. Od druge strani (iz Grčije) se pa poroča, da je bil med Dorijanom in Gjevgelijem zadnje dni hud topniški boj, v katerem so morali Francozi opustiti izredno utrjene postojanke na levem bregu Vardarja. (Gjevgelije in Dorijan sta zadnji mesti pred grško mejo na bivšem južnosrbskem ozemlju; v sredi teče reka Vardar, ki se izliva zahodno od Soluna v morje.) Francozi so bili prisiljeni, da so se zaradi močne bolgarske topniške delavnosti umaknili v širini 5 km.

Razrušena mestna hiša v Arrasu.

nemška kritja. Odnehali so s tem, da so imeli (dvakrat) velike izgube, uspeha pa nobenega.

Ob Naroškem jezeru. To jezero, ki se v zadnji vojni dobi nešteto krat imenuje, leži vzhodno od glavne železniške proge Vilna—Dvinsk, v guberniji Dvinsk. Na tem bojišču so Rusi nastopili v razdalji 100 milj s 700.000 možmi. Da niso nič dosegli, smo že večkrat slišali. Izgubili so skupno do 150.000 mož, (mrtyib med njimi do 50.000). Vdrlj so deloma, pač v nemške postojanke, a sedaj so Nemci zopet na svojem prvotnem mestu. Kozaki so gonili svoje ljudi z nagajkami v boj. — Vzhodno od Naroškega jezera se je končal ruski napad, ki se ga je udeležilo pol bataljona, z velikimi izgubami na ruski strani.

Ob romunski meji v Besarabiji kopljejo Rusi strelske jarke. Črta se razteza ob Reki Prut od Marmornice do Renija.

Prevažanje srbskih čet v Solun. V Solun je došlo še pred Veliko nočjo več prevoznih parnikov s srbskimi vojniki. Bilo je med njimi izredno veliko častnikov. Na enem parniku je bilo n. pr. 400 mož in 100 častnikov. Večino srbskih čet bodo najbrž spravili le na Francosko, kajti pred Verdunom je pomanjkanje vojaštva; to, kar se godi pred Solunom, je le varanje javnosti.

Letalci nad Sofijo. Dne 21. aprila zjutraj sta v silni višini priplula nad predmestje v Sofiji dva sovražna letalca, ki sta metala listke z oklici na ljudstvo. Na listkih je bilo zapisano, da je Erzerum v ruskih rokah, da so Rusi ujeli v tej trdnjavi 10.000 (?) vojakov in 500 (?) topov itd. — Dve bombi sta zadeli neko šolo in neko malo hišo.

OB ČRNEM MORJU.

Rusi so zasedli Trapezunt. Ko so se Rusi polastili Erzeruma, je bilo verjetno,

da zasedejo tudi Trapezunt, kar se je tudi zgodilo. Turčija je imela in ima na tem bojišču silne težave zaradi prometnih zvez, ker ni nobene železnice, po morju je pa promet ogrožen. S tem seveda vojska med Rusi in Turki še ni odločena.

Trapezunt (turški Tirabusun) je severovzhodno maloazijsko mesto ob Črnem morju; dviga se v terasah ob obali in šteje 35.000 prebivalcev. V mestu ima sedež tudi katoliški armenski škof. Prebivalstvo je čez polovico turško. V mestu je 12 konzularnih zastopnikov tujih držav. Trapezunt je glavno trgovsko pristanišče maloazijskega severnega obrežja.

AMERIKA PRETI.

Ultimat Amerike. Skoraj gotovo je, da bo ultimat, ki ga je poslala ameriška vlada Nemčiji, raztrgal diplomatske zveze. Morda se bo senat, ki ima odločevati o vojski, celo odločil za orožje. Resnega položaja, ki je nastopil, se ne more nihče veseliti; na izid vojske pa to ne more imeti posebnega vpliva. Amerikanci so že doslej podpirali na vso moč naše sovražnike ter jim preskrbovali streliivo in orožje. Več tudi v bodoče ne bodo mogli storiti. Svetovna vojska se ne bo odločila na morju, ampak ob laški, ruski in francoski fronti. Tu smo pa nepremagljivi.

Tedenske novice.

Novi deželni predsednik kranjski. Njegovo Veličanstvo je deželnemu predsedniku baronu Schwarz pl. Karsten povodom iz zdravstvenih ozirov zaprosene trajne vpokojitve v ponovnem priznanju njegovega mnogoletnega z vvesto vdanostjo vršenega izbornega službovanja podelilo veliki križ Franc Jožefovega reda in istočasno imenovalo podpredsednika pri namestništvu v Trstu Henrika grofa Attemsa za deželnega predsednika na Kranjskem.

Grof Henrik Attems-Heiligenkreuz je rojen l. 1858. v Šopronju na Ogrskem. Njegovim staršem je tekla zibel pri Sv. Križu pri Ajdovščini. Služboval je večinoma po slovenskih krajih. Najprej v Ljubljani, potem pri c. kr. okr. glavarstvu v Kočevju, Postojni, Litiji; potem zopet v Ljubljani. Kot okr. glavar je bival v Ljutomeru, Lipnici, Celju, Gorici. L. 1911. je bil poklican v Trst kot podpredsednik namestništva.

Grofa Attemsa slikajo znanci kot zelo ljudomil značaj in kot pravičnega uradnika. Čaka ga pač veliko dela in skrbi, kajti dnevi, v katerih se vrača na Kranjsko, so težki.

K obredu umivanja nog za veliki četrtrek so bili letos sprejeti naslednji starčki: Bernik Jožef, št. Vid nad Ljubljano, star 87 let; Zalar Janez, Borovnica, 87 let; Avšič Anton, D. M. v Polju, 84 let; Jauh Martin, Predoslje, 83 let; Jenko Peter, Mavčiče, 83 let; Gregorc Anton, Ljubljana, 79 let; Mohar Ant., št. Jurij pri Kranju, 77 let; Arnež Janez, Predoslje, 74 let; Rotar Matej, Gorice, 73 let; Arlič Matej, Ljubljana, 72 let; Novak France, št. Jurij pri Kranju, 72 let in Sušnik Jernej, št. Jurij pri Kranju, 69 let. Zadnji pa ni prišel, ker je nevarno obolel.

50 letnico redovniških obljub je praznovala dne 25. aprila predstojnica škofje-loškega uršulinskega samostana g. Katarina Majhnič.

Duhovske izpremembe: župnija Senožeče je podeljena č. g. Ivanu Rihar, župniku na Gori pri Sodražici. — Premški župnik č. g. Martin Škrjanc je odšel kot vojni kurat na fronto. Novi kurat je bil svoj čas tudi rezervni častnik. Na Premu ga bo namestoval č. g. Ign. Žgajnar iz Trnovega.

Nj. veličanstvo cesar avstrijski je naročil, da se podpiše 10 milijonov K avstrijskega in 10 milijonov K ogrskega vojnega posojila iz njegovih sredstev.

Uima. Slana je nekoliko osmoodila vinograde po Dolenjskem, malo pa v Belokrajinu. Bolj občutno so prizadeti orehi in vrtovi po nižavah.

Sprevodnice na cestni železnici. V Ljubljani so sprejeli v službo na električnem tramvaju tudi pet sprevodnic.

Predavanje za starše. Pri drugem vzgojnem predavanju v Ljubljani je dežel. šol. nadzornik dr. Mihael Opeka podal te le misli: Mladino je treba vzgajati tudi za delo. Šola uči delati. Vsaka ura, vsaka naloga kliče otrokom: Delajte, Tudi doma naj se otrokom vcepi veselje in ljubezen do dela. Delo rodi zadovoljnost v življenju, za večnost pa je zaslužno kakor molitev, če ga opravljamo z dobrim namenom — Bogu na čast. Tudi pri delu je treba izbere: najprej pride to, kar je potrebno, potem kar koristno, in slednjič prijetno. Otroci naj se navadijo, da sproti izvršijo svojo dolžnost; ne odlašati na jutri, kar se danes lahko, ali celo mora izvršiti. Nobeno delo ni nečastno, preniko ali premajhno, samo da ni grešno. — Moli in delaj — to je bila vsebina prvih dveh vzgojnih predavanj, ki jim bodo prilično sledila še druga.

Najden denar. Pred par meseci je bil ob vhodu na pošti v Kamniku najden denar. Lastnik ga dobi v frančiškanskem samostanu v Kamniku.

Novo prebiranje. Da se zagotovi poznejše nadomestilo za armado, bo izšla te dni naredba, ki ukazuje ponovno prebiranje rojstnih letnikov 1897 do 1866. K temu prebiranju bodo morali priti vsi črnovojniški zavezanci omenjenih letnikov brez ozira na to, če so bili že prej podvrženi prebiranju ali če so se že odzvali dolžnosti prebiranja. Prebiranje bo od 22. maja do 29. julija. Sposobnim spoznani pa najbrž ne bodo vpoklicani, dokler ne bo žetev v glavnem končana. Drugemu pozivu pripadajoči se bodo tudi sedaj uporabljali v zaledju in etapskem ozemlju.

Ogenj. V vasi Brezje, župnije Čemšenik, je na velikonočno nedeljo pogorela Pirnatova hiša. Nevarnost za vso vas je bila velika; toda hvala Bogu! Dež je lil, ljudje delali na vso moč, iz Trojan je prihitela požarna bramba in ogenj zadušila. — Otrokom ne užigalic v roke!

Davek na vojne dobičke. Dne 16. aprila je izšla cesarska naredba, ki uvaja izreden davek na vojne dobičke, t. j. na dohodke, ki so jih dosegle družbe ali posamezne osebe v vojnem času preko navadnih dobičkov. Večja obremenitev posameznih oseb znaša n. pr. pri večjem dohodku 10.000 K — 5%, pri 50.000 K — 13%, pri 100.000 K — 19,5%, pri 200.000

K — 27,2%, pri 500.000 K — 33,9%, in raste potem do največ 45%. Pri družbah se je vpoštevalo, da že zdaj plačujejo 10% pridobinski davek, ki se z dokladami tako zviša, da so obremenjene z 20 do 30%, včasih še z večjimi odstotki, zato se bo novi davek od višjih dohodkov zaračunal po drugem ključu. — Pri posameznih osebah so davka prosti večji dohodki do 3000 K.

Pobiranje nad 100% nih doklad v letu 1916. je dežel. odbor proti naknadni pritrditvi deželnega zbora dovolil sledečim občinam: Bukovje, Cerknica, Celje, Dolenja Podgora, Goče, Jablanica, Košana, Mečinje, Planina, Postojna, Raka, Semič, Slap, Sv. Križ pri Svibnjem, Šmihel pri Postojni, Špitalič, Trnovo, Vrabče, Vrhnika, Žiri, Čeplje, Dol in Radence. Temu sklepu je treba še izposlovati Najvišjega odobrenja.

Vojno posojilo in kranjski deželni odbor. V seji 18. aprila je sklenil dežel. odbor da podpiše 1 milijon K IV. vojnega posojila in sicer na račun garancijskega zaklada dolenjskih železnic. Obenem je dežel. odbor priporočil županstvu, naj podpišejo čimveč IV. vojnega posojila na račun občin.

En milijon četrtega vojnega posojila je podpisala Ljubljanska kreditna banka na svoj račun. — Berndorfska kovinarska tovarna Adler-Krupp je podpisala 4 milijone.

Na Sv. Gori pokopan. Dne 14. aprila so položili variha svetogorskega svetišča † P. Frančiška Ambroža na obsteljevanju Sv. Gori k večnemu počitku. Junaški frančiškan je torej našel prostorček, ki ga je tako ljubil — pod okriljem svetogorske Kraljice.

Morilec orožnika Puglja in njegovi pomagači na zatožni klopi. Dne 19. aprila je bila zaključena obravnava zoper znanega zločinca Zupeta in tovariše. Izid je bil tak-le:

Martin Zupet je obsojen na 20 let težke ječe poostrene s temnico 9. oktobra vsako leto in z enim postom in trdim ležiščem vsako četrletje.

Josip Štrukelj starejši na 4 leta težke ječe.

Josip Štrukelj mlajši na 2 leti težke ječe.

Anton Godec na 1 mesec težke ječe.

Franc Slugovec na 1 mesec težke ječe.

Janez Zupet na 8 mesecev ječe.

Lovrenc Strniša na 1 leto težke ječe.

Gasper Strniša na 2 meseca ječe.

Alojzij Strniša na 2 meseca ječe.

Frančiška Strniša na 6 tednov ječe.

Pogodbene razprave so bile pretekli teden v Budimpešti. Med avstrijskimi zastopniki je bil tudi sekcijski načelnik dr. Žolger.

Razne novice.

Skupno sv. obhajilo slovenskih vojakov v Inomostu. Dne 11. aprila so po hvalvrednem prizadevanju našega rojaka č. g. dr. Antona Prešerna, opravili vsi slovenski vojaki, kar jih je v Inomostu, sv. spoved ter so pristopili po cerkvenem nagovoru dr. Prešerna skupno k sv. obhajilu. Obhajanci so bili tudi pogoščeni.

Vrhovni armadni poveljnik nadvojvoda Friderik bo podpisal 12 milijonov IV. avstrijskega in ogrskega vojnega posojila.

Odlikovana slovenska mati. Cesar je odlikoval slovensko mater Marijo Markuž iz Šmarja pri Jelšah na Štaj. Ta žena ima 7 sinov pri vojaki. Presvetli cesar ji je poslal srebrno podobo Žal. Matere božje, ki je vredna 100 K in pa še 500 K v denarju. Blaga žena je bila do solz ginjena, ko so ji v občinski pisarni izročili ta pomenljiv dar.

Pričetek 1. maja. Prvi maj se prične letos 30. aprila ob 11. uri zvečer; tako ostane do konca septembra 1916. — S to odredbo se namerava izrabiti dnevna svetloba v poletnih mesecih in varčevati pri kurilih zlasti tam, kjer se ravna po uri, ne pa po dnevu.

Trboveljska premogokopna družba je imela l. 1915. čistega dobička 1.336.699 K proti 1.293.169 K l. 1914. Na akcijo pride petodstotna dividenda 10 K.

Strašna nesreča. Dne 18. aprila zjutraj je hipno zblaznel pešec Leopold Fichtner deželno bramborskega polka št. 1 na Dunaju. Prišel je streljati z brovningom, potem pa s puško repetirko na častnike in vojake, ki so mu izkušali izviti orožje. Ustreljeni so bili štirje možje, 8 jih je bilo deloma težko, deloma lahko ranjenih. Nevarno je bil ranjen tudi en mož prihitele mestne požarne brambe. Fichtner je sedaj v garnizijski bolnišnici in se ne zaveda svojega strašnega dejanja.

Na veliki petek so v Milanu imeli slovesne molitve za mir. Kardinal, vsa duhovščina in ljudstvo so prosili Boga za konec grozne vojske, za težko zaželeni mir.

General Goltz umrl. 19. aprila je po 10dnevni bolezni (pegasti legar) umrl znani general-feldmaršal baron Goltz. Nahajal se je v glavnem stanu svoje turške armade.

Katoliški župnik v Belgradu. Vojni kurat Alojzij Wagner iz Osjeka, je bil imenovan za župnika v Belgradu.

Postavila se je zavarovalnica »Assicurazioni Generali« v Trstu, ki je podpisala nadaljnih 15 milijonov vojnega posojila, tako da znaša skupna svota vsega, kar je podpisala: 46 in pol milijona kron.

Vojska v slikah. Katol. Tiskarna v Ljubljani je podarila od skupička razglednic »Vojska v slikah« 500 K za goriške begunce.

V strelskem jarku postal škof. Kakor je že znano, morajo duhovniki na francoskem ravnotoku pod orožje in iti na bojišče, kakor drugi ljudje. Župnik de Labelle, sedaj narednik, je imenovan od papeža za škofa v Gapu. Novi škof je svojim vernikom poslal prvo pastirsko pismo iz strelskih jarkov. Novi škof ostane toliko časa narednik, dokler mu vojaška uprava z ozirom na njegovo dostojanstvo ne da dopusta, da more prevzeti upravo svoje škofije.

Viharni vetrovi so divjali 16. in 17. aprila na Ogrskem, osobito v Budimpešti in okolici. Izruvanih je bilo veliko dreves, pokončenih mnogo vrtov, odkritih nebrot his.

Vojaške novice.

Vojaki se nas spominjajo. (Za zadnjo številko prepozno došla velikonočna voščila.) Vsem znancem in prijateljem, kakor

tudi bralcem »Domoljuba« so želeli vesele velikonočne praznike slovenski topničarji z Doberdobske planote: Četovodje Jurček Škamen, Šoštanj Franc Pozel, Konjice, desetnik Franc Papež, Črnomelj, Topničarji: Mihael Koščak, Žalina, Franc Molek, Borovnica, Ivan Miketič, Adlešiči, Ivan Perdiš, Tolmin, Jožef Menard, Drenik, Anton Petrin, Sv. Jedert pri Laškem trgu, Mihael Rojc, Medlo, Mihael Klemenčič, Vinji vrh (Krško), Franc Medved, Litija, Janez Medved, Godovič, Franc Hren, Dobropolje, Anton Premrl, Postojna, Jožef Klobučar, Nemški rut. — Velikonočna voščila so poslali tudi slovenski fantje, ki se nahajajo pri trd. top. polku št. 4: Franc Erklavc, Rudnik, Franc Tomšič, Kresnice, Franc Zalar, Senožče, Valentin Abe, Domžale. — Srčne pozdrave pošiljajo vsem bralcem in bralcem »Domoljuba« in voščiljo vse najboljše topničarji havbičnega oddelka: Jakob Pivk, Dobrova pri Vrhniki, Karel Hudoklin, Novo mesto, Peter Medič, Ogulin, Ignac Stanonik, Vrhnika, F. Gabrovšek Metlika. Zraven so še pristavili: Lepo se ti zahvaljujemo, dragi »Domoljub«, da nas tako redno obiskuješ tukaj na bojišču; donášaš nam raznih novic, tako da imamo dosti zabave. — Za praznike so dalje še pisali Jurij Mihelčič, Alojzij Ponikvar, Jožef Pevec, Janez Brus, Ferdinand Debeljak — vsi pri konjeniškem oddelku v. p. 87. — Od soške fronte so se oglasili s pozdravi in voščili: Alojzij Hrvat in Mat. Kosi, nadlovca; Fr. Matjaš, Mile Gabrilovič, četovodji; Peter Subotič, Jožef Kadunc, podlovca; Simon Kitek, patrolovodja; Janez Šmajdek, Janez Darovec, lovca

— Pred odhodom na bojišče je poslal karto z velikonočnim voščilom četovodja Franc Žgavec iz Vipave (Dolgapoljana). — Tudi naslednji

so pisali z južnega bojišča za praznike vsem domačim fantom in dekletom: Četovodja Vrčen Jožef, desetnik Brežar Leopold iz Motnika, Dimc Tomaž in Franc iz Devalje vasi pri Domžalah, Očepek Avgust iz Križa pri Komendi, Košir Juraj iz Mavčič pri Kranju, Križnik Franc iz Motnika, Jeriha Franc iz Škofljice, Mayretič Jožef iz Metlike, Strnad Josip iz Idrije, Jereb Franc iz Sore. — Velikonočno voščilo in mnogo pozdravov pošiljajo slov. fantje vsem staršem, bratom in sestram, pa tudi vsem slov. vojakom z željo, da bi prihodnje velikonočno skupaj praznovali pri domačih: Jožef Jordan iz Koprivnika pri Krškem, Ivan Rožič iz Vogrč, Fr. Vide iz Št. Jerneja na Dol., Jos. Turnšek, Sv. Martin pri Celju, Fr. Rožnik iz ljubljanske okolice — vsi pri gorskem topništvu na italijanskem bojišču. — Vrhničani, vojaki 7. pp. so poslali karto z velikonočnimi voščili. Podpisani so možje: Franc Kunstelj, Ignacij Jurjevčič, Simon Japelj, Janez Marinko (Dobrova), Franc Modic (Ig) Fr. Petrovič, Janez Pristavec (Preserje), Janez Borštnik (Borovnica). — Skoroških hrabrov poročajo slov. fantje, da se prav dobro imajo in žele srečne velikonočne praznike vsem prijateljem in znancem ter bralcem »Domoljuba«: Lovce Fr. Nussdorfer, Slap pri Vipavi. — Velikonočne dopisnice s pozdravi in voščili domačim, znancem in »Domoljubovi« armadi so poslali še sledeči vojaki: Jakob Štalcar

(Semič), Franc Pajk (Višnja gora) z italijanskega bojišča.

Prošnje za oprostitev od črnovojniške službe. Dunaj, 18. aprila. (K. u.) Ministrstvo deželne brambe naznanja, da se more ozirati na prošnje za oprostitev potrjenih črnovojnikov letnika 1898 le v posebnih izjemnih slučajih. Prošnje se morajo vložiti vsaj 8 dni po prebiranju pri pristojni oblasti. Ko preteče ta rok, se prošnje brez izjeme odklonijo.

Zahvala. Slavno uredništvo! Se Vam prav lepo zahvaljujem za pošiljanje »Domoljuba«, ki mi krajša čas. Sedaj sem jaz sam Slovenec tukaj v bolnišnici, drugi so že odšli. Zadnji, ki je odšel, je bil ogrski Slovenec; je tudi rad »Domoljuba« bral. Pravil mi je, da imajo pri njih tudi največ ta list naročen in da ga vsi radi berejo. Tukaj na Sedmograškem je bila prav mila zima. Je bilo prav malo snega in tudi dežja ni bilo. Po polju je že vse lepo zeleno in je že tudi za pomladansko setev vse močno izorano. Sedaj vidimo že tudi črede prešičev, ki se zunaj pasejo. Drevje sedaj že cvete tu okrog. Želim vsem prijateljem in bralcem »Domoljuba« vesele velikonočne praznike. Franc Srebrnjak.

Naši ujetniki na otoku Asinara. »Kölnische Volkszeitung« poroča, da grade oni ujetniki, ki so došli iz Srbije, ceste in da opravljajo druga gospodarska dela. Hrane jim baje ne manjka.

† **Leopold Mulh.** V vojno delavsko službo je bil poklican 7. jan. 1916, mladenič Leopold Mulh iz župnije Primskovo; a že 1. aprila ga je Bog poklical v boljše življenje po hudem trpljenju. Pokojni je bil vzoren mladenič, povsod priljubljen, zato ga objokujejo starši, bratje in sestre, sosede in prijatelji. Pokopan je na ljubljanskem pokopališču. P. v. m.!

Kratko pismo. Našim fantom pisanje vselej ne gre prav od rok. Orožje znajo boljše sukati. Za zgled preprosto-kratkega pisma, ki veliko pove in ga je bila mati zelo vesela, navajamo dopisnico sledeče vsebine: Dragá mati! Najprej Vas lepo pozdravim. selil

Zdrav sem še, hvala Bogu! Drugega pa Vam ne morem pisati, kakor da tukaj topovi hrume in krogle žvižgajo, da se Bogu usmili. Vas pozdravi Vaš sin Jože Ostedkar. (Planina-Sv. Jošt.)

Iz ruskega ujetništva je prvič po devetih mesecih prišla karta od Ivana Gabrejna, doma z Rakeka. Piše, da je zdrav ter pravi, da je poslal gotovo že 20 dopisnic. Domači so sedaj prejeli šele prvo.

Od bukovinske bojne črte. Mihael Zalokar piše: Dragi prijatelji in ljubi »Domoljubovi« čitatelji! Srčne pozdrave od severne bukovinske bojne črte Vam pošilja . . . stočnja slovenskih pionirjev, ki je dovršila za deželo in za vojno velevažno podjetje. Izgotovili smo most, ki je bil otvoren 29. marca t. l. Blagoslovil ga je častitljivi starček, škof črnovojniški, v prisotnosti deželnih dostojanstvenikov in našega zbornega poveljnika pl. Pflanzler-Baltin, katerega ime je vtisnjeno na pročelju novega mostu. Stari most čez reko Prut je bil streljen po prvem ruskem vpadu v našo monarhijo; sedaj imamo novega, ki je bil sedaj otvoren na korist domovini. Dar

otvoritve ostane nam vsem v spominu; zapisan bo v zgodovini sedanje vojske, pri kateri imajo tudi slovenski fantje velik delež. — Z Bogom!

Za domovino. Na italijanskem bojišču je padel v cvetu mladosti sin posestnika Režena iz Gorenjega brda poljanske župnije — Ciril. Bojeval se je proti Rusu nato pa proti italijanski nezvestobi, kjer ga je dohitela prezgodnja smrt. Tudi njegov brat Tone je padel kot žrtev za domovino. Lahka jima bodi tuja zemlja!

Izmenjava invalidov. Na papeževu posredovanju so se vršila te dni v Švici pogajanja med zastopniki Švice in Italije glede izmenjave invalidov med Avstrijo in Italijo. V vseh točkah se je dosegel sporazum. Italijanske invalide, nahajajoče se v avstrijskem ujetništvu, bo sprejel švicarski Rdeči križ v Feldkirchnu na Predarlškem in jih bo spravil v posebne železniških vozovih v gornjeitalijansko mesto Como, nazaj bo pa prevažal avstrijske invalide, nahajajoče se v italijanskem ujetništvu.

Vsi na vojski. Iz Dornbirna na Predarlškem poročajo, da v kraju Unterries, ki spada k dornbirnski občini, ni prav nobenega moža doma. Vsi so odšli na vojsko in skoraj večina prostovoljno. Dne 20. februarja je bil zadnji poklican. Polje obdelujejo samo ženske in otroci.

Postrezite! Mati Helena Primc (Velika Eukovca pri Ilir. Bistrici, Notranjsko) nič ne ve o svojem sinu Antonu Primc. Zadnji-krat je pisal pred 18 meseci iz Przemysla, kjer je bil pri trdnjaviških topničarjih. — Če kdo kaj ve, naj blagovoli sporočiti na zgorajšnji naslov. — Mati Amalija Mlakar, (Zakojev št. 89, P. Hudajužna, Goriško) želi izvedeti, če se nahaja med ujetniki iz županstva Cerčno na Goriškem še kateri vojak 97. pp. z imenom Andrej Mlakar. Prosi tudi, da bi se navedlo, pri kateri komp. in na katerem bojišču je služil. Stroški se povrnejo. — P o g r e š a se Rok Planinšek, I. R. 40, Baon 1. Zadnji-krat je pisal lani 7. junija iz Galicije. Če je komu kaj znano, je tem potom vljudno naprošen, da sporoči to Angeli Planinšek, Guncleje, p. št. Vid nad Ljubliano.

V ruskem ujetništvu. Janez Skrl, infanterist 97. pp., iz Slemena (Vel. Bloke) je poslal uradništvu iz ujetništva (Almasna) dopisnico ter naznanja, da je bil 21. avgusta m. l. ranjen in ujet. Pozdravlja vse slovenske vojake, znance in sorodnike.

Smeš jih je minil. Na železnici med Bremenom in Oldenburgom v Nemčiji se je nedavno to-le pripetilo: V vozu sta se vozili dve živahni deklini. Na neki postaji vstopi še neki mož in njegova žena. Ko se je jel vlak premikati, začne žena šteti na prste: »Ena, dve, tri.« To se ponavlja venomer naprej. Omenjeni deklini se jameta muzati in kahljati, ker si nista znali razložiti, kaj bi to pomenilo. Čez nekaj časa se pa mož razjezi ter reče: »Nepotrebni smeh bosta že opustili, če vama povem, da je moja žena tri sinove na vojski izgubila. Zdaj se je siroti zmešalo in jo peljem v bolnišnico.«

Dopisi.

Breznica. Marijina družba na Breznici namerava vprizoriti na Belo nedeljo dne 30. aprila ljudsko igro »Svojejavna Minika«. Začetek popoldne ob pol štirih. Čisti dobiček predstave se da »Rdečemu križu«. Posebnih vabil odbor ne bo pošiljal, zato se tem potom vsi vljudno vabijo.

Smrtna kosa. Iz Pregarja pri Podgradu se nam poroča: Dne 20. aprila so pokopali iz ene hiše dva mrliča, in sicer mater in sina. Mati je bila stara nekaj nad 70, sin pa 32 let. Oba sta že dalj časa bolehal. Mati je bila delavna žena, sin pa priden gospodar in skrben oče; bil je tudi boğaboječ mož. Zapušča 76 let starega očeta, ženo in tri nedorasle otročiče. Ko so ljudje hodili kropit mrliča, se je marsikomu zasolilo oko. Posebno so pa ljudje jokali, ko so prišli naenkrat z dvojnimi nosili po mrliče v eno hišo in odnesli tako prijaznega vaščana in spoštovanja vrednega moža ter pridno mater njegovo. Počivajta v miru!

jega ljubčka, dajte, da ga poljubim na tiste lepe angelske oči, dajte ga sem!

»Milka, pomiri se!« reče Milan resno in jo prime za roke.

Ona pa je buljila vanj z nekim čudnim, mrkim pogledom, ki je bil tako bolečine poln, pa zopet tako strašan.

»Ali si moj?« je vprašala naenkrat in pogledala divje v oči svojega poirtega moža.

»Seveda, in ti moja,« je rekel Milan in ji pogladil lepe črne lase.

»Oh, potem mi pa daj dete!«

»Pomiri se, Milka!«

»Dete mi daj! Moje edino, moje prvo dete, oh, ti si ga ubil... najino dete... toda ne, ne, ti si dober,« začne zopet naenkrat, »ali ne, da mi ga boš dal zopet, Milan!«

Milan je molčal kot kamen — uničena njegova sreča je plakala, srce mu je od bolečine pokalo.

»Molčiš,« začne potem Milka besno, »oh, da, ti si tisti grozni duh mojega očeta, ki je prišel izvršit prokletstvo, ki sem se

Tabor ubeglih srbskih vojakov na otoku Krfu.

Listek

Kletev divjega lovca.

(Dalje.)

»Milka, draga moja, poglej me in povej mi, kaj ti je?« jo je izpraševal Milan, ki je sedel po ves dan pri nji in jo gledal.

»E, nič mi ni. Kaj bi mi neki bilo?« je odgovorila čisto mirno mlada žena.

»Nič več nisi tista, kot si bila preje,« reče Milan žalostno.

»O sem, tvoja žena sem, samo tvoja, Milan,« reče Milka in bridko zajoeče, da je Milana kar nekaj pretreslo.

»Srečni smo, Milan, ali ne,« je začela govoriti naglo, »in tedaj šele, ko zraste naš mali, oh, kako bomo takrat srečni! Ti ga imaš rad, ali ne, Milan?... Glej, molčiš. Ali se ne bojiš Boğa? Ali ni to dete tako tvoje kakor moje? Mama, dajte mi ga sem,« je začela klicati staro Ano, »dajte mi moga vedno tako bala... oh, grozen si, ne-

usmiljen... in vroče solze so se ji udrele po obrazu...

Nesrečnica ni mogla več prenesti tega udarca usode — vsled silne bolečine in strahu se ji je bledlo.

Ponosno se dviga orel nad divjimi pečinami. Svoboden je, vse ozračje je njegovo. Poigrava se s solncem v zračnih višavah; najvišji in najsrečnejši gospodar je tam. Toda lepega dne, ko se dviga visoko proti nebu, počí naenkrat puška, in krvava orlova perut se povese. Veslo mu je strto, plavanje v zraku onemogočeno; padati začne. S silo se hoče obdržati še na površju, a ne gre. Zlomljena mu je moč.

Tak ranjeni orel je bil mladi gospodar Milan Vojčić. Preko noči so se razblinili vsi njegovi lepi upi, njegovi načrti so kakor prekrizani, razpršile so se njegove želje.

Čutil je, kako omahuje njegova odpora na sila povesod. Za ženo čuti samo usmiljenje in pomilovanje ter joka nad njeno usodo.

Milka se mu zdi sedaj kot krasna posoda s posušenim cvetjem. Brez otroka, ženo — pa brez žene! Ta grozna misel je

vznemirjala zdvojenega Milana kot slaba vest. Milkina podoba mu je vedno pred očmi; prikazovala se mu je pri vsakem koraku, pri vsaki kretnji in buljila vanj s svojimi groznimi očmi tako strašno, kakor bi hotela požreti tudi njega.

Milka je hirala in postajala vedno slabša; ker se je nezavest in zmedenost vedno bolj povračala, se je Milan vdal v svojo nesrečo in nemilo usodo ter privolil, da so Milko prepeljali v bolnišnico.

Stara Ana je tolažila skrušenega sina; dobri župnik se je trudil, da bi ga s svojimi blagimi besedami vzbudil za dalnje upanje, za pogum in odločnost; rad bi bil utrdil v njem vero v boljšo bodočnost; — toda ni veliko izdalo. Ostal je mrk in skrušen, brez občutka, brez življenja.

»Čemu naj se udajam nadam,« je razmišljal. »Moja nada mi ne bo več vrnila žene, ne deteta. O Bog, kako sem nesrečen!« in zajokal je kakor dete, zajokal je ubogi človek nad vsesilno usodo.

• Nekega večera Milana ni bilo dalj časa domov. Ko se je vrnil, je slišala stara Ana, kako mrmra nekaj sam s seboj. Prvikrat v življenju si je iskal utehe v pijači.

Prišla je zopet pomlad. Cela priroda se prebudi, in z njo tudi človek; vesel pripravljaja polja za setev.

Veliko Milanovo gospodarstvo je potrebovalo zopet železne roke, in ko so odpirala vsa naokoli ležeča polja pod ostrim nožem temnega pluga svoje plodonosne grude — se Milan ni mogel razvedriti. Zanj je bilo vse pusto in žalostno, kakor da niso še padli nanj topli žarki pomladnega solnca.

»Milan, sin moj,« je govorila nekega dne stara Ana svojemu sinu; ki je sedel v kotu sobe, buljil ves dan pred se in razganjal temne misli z vedno enakim jadikovanjem nad nesrečno usodo: »Pomiri se in poprimi se zopet dela. Glej, spomlad je zunan! Ljudje se vesele gorkih solnčnih dni; polje in travniki zelene. Vse diha novo življenje. Kaj gledaš predse, kakor bi se ne moglo več prevreči. Milan, otrok moj, zavedi se in pomni, da Bog svojih nikdar ne zapusti.«

»Bog nas ne zapusti?« je ponavljal Milan.

»Spomni se,« nadaljuje starka živo, »spomni se siromaka Joba, kako ga je skušal Gospod. Pa je on obupoval tako kot ti, ko je tvoja nesreča napram Jobovi vendar malenkostna?«

»Pustite to, mati,« reče Milan, »saj sem skušal potrpeti, pa ne gre. Bega in moti me obup.«

»Sin pomiri se, tvoja mati te prosi,« je rotila upadlega sina starka in se vstopila predenj s sklenjenima rokama.

»Mati,« reče čez nekaj časa mladi gospodar in potegne z roko preko čela, »mati razburil sem se, ne zamerite mi, mati, oh, tako nesrečen sem, tako silno nesrečen,« in spustil se je v jok, v tisti krčeviti jok, v katerem se pojavlja ves izraz obupne duše, ki je podobna razvalinam nekdanj veličastnega poslopja.

»Milan, dete moje,« je pravila Ana vroče božajoč svojega uničenega otroka, »mlad si, močan, prenesel boš, pojdi na delo, pri delu boš manj mislil na to in se boš umiril.«

»Na delo?« reče Milan bolestno, »na kakšno delo?«

»O, za pet ran božjih, sin, saj je spomlad, treba se je pobriniti za gospodarstvo.«

»Za koga?«

»Vprašaj? Zase!«

»Jaz ne potrebujem ničesar,« reče čisto utrujeno Milan.

»Zopet si tak.«

»Kaj pa potrebujem. Toliko imamo, da bomo s tem že dočakali smrti.«

»Saj nisi pri zavesti, sin,« vikne ključbovalno stara mati.

»Sem, mati, sem,« reče Milan bolestno; »in rečem vam: nič več ne morem delati. Manjka mi veselja do dela, manjka mi nekaj, kar bi me gnalo s smehljajem na delo, nekaj, kar bi mi dajalo življenje in me delalo zadovoljnega in srečnega. Tega sedaj ni več. Kaj sem jaz? Kaj nisem podoben odsekani veji v gozdu? Bil sem tako srečen, in tedaj, ko sem si zgradil že svoje lastno ognjišče — tedaj je med nas udaril kakor strela ponovni udarec usode, in uničil in razbil vse. In bojim se, mati, da je vseeno resnica, kar trde nekateri, da se maščujejo tudi mrtvi, in da smo mi vsi slabotne žrtve prokletstva divjega lovca. Jaz nimam več moči; — duševna smrt moje Milke je smrt tudi mojih telesnih sil. Dvoje živih mrtvecev sva. No, ali nisem najnesrečnejši človek na tej nesrečni zemlji?« zahtil zopet nesrečni Milan in solze mu privro zopet v oči...

(Dalje.)

Sluke in črtice z bojišč.

Naš vsakdanji kruh.

V začetku sedanje vojske smo nekje v Galiciji dobili povelje, naj se umaknemo. V hudem artiljerijskem boju smo šli nazaj, kakor je kdo mogel. Jaz sem jo ubral naravnost proti neki zapuščeni pristavi, ki bi mi naj za kratek odmor služila kot izborni kritje. Dospelvi tja, zagledam prizor, ki me je bolj razveselil, kot ne vem kaj: Pristava je služila našim pekarnam kot vojna pekarna. Ker so ruske čete hitro prodirale, so naši morali pustiti ves material, da so vsaj s praznimi vozmi hitreje naprej prišli. Ležalo je tu vse križem: vreče moke, testo, kruh napol in popolnoma pečen itd. To je bilo nekaj za moj lačni želodček! V naglici sem si nabasal kruha, kar sem ga mogel nesti. Le škoda, da je bil vsled vednega deževja ves razmočen. Pa to me ni motilo; bolj mi je šel v slast kot najboljši masleni kruh. Nekaj sem shranil, kar mi je še ostalo, drugo sem pa dal svojim gladnim tovarišem, ki niso bili tako srečni kot jaz.

Drugi dan smo se utaborili na hribu Turkozcin poleg lepe vasice Slovite. Tu smo prežali na Moskale. Čakati jih ni bilo treba dolgo. Kot nekdanj, ko se je bližala turška vojska, so naznanjale naokrog goreče vasi, da je sovražnik bližu. Drugi dan so nas že pozdravljale granate, ki jih je Rus v začetku kar razsypal. Tu smo držali Moskale štiri dni; slednjič smo se vsled prevelike premoči — Rusov je bilo kot listja in trave — morali umakniti do Grodeka.

Tudi tukaj sem enkrat slučajno prišel do kruha, ki ga gotovo noben pri regimentu ni imel. Po grmovju sem po vseh štirih med točo ruskih krogel lezel naprej. Na potu je v blatu tičal artiljerijski municijski voz. Služil mi je prav dobro za kritje, da sem se oddahnil. Iz radovednosti odprem neki zaboj na vozu, in glej veselja! Pol zaboja suhorja! Nabasal sem si ga seve vse žepe. Nato potipljem še neko zamazano vrečo, in tudi v njej najdem dve celi štenci komisa. In zopet sem bil rešen vsaj za nekaj časa za ušmi najhujšega sovražnika: lakote. Za par dni pravim; saj samoumevno ni mogoče, da bi tak zaklad ostal skrit očem ostalih tovarišev. Človek pa tudi ne sme imeti tako trdega srca, da bi z livežem obložen gledal, kako se od gladu opoteka njegov tovariš.

Tako smo se v Galiciji borili ne samo z Rusi, ušmi, z vročino in zimo, ampak tudi z lakoto. Jaz sem imel še posebno srečo, kakor kažeta navedena slučaja. Nekateri so še več prestali. Tukaj v vojski se človek nauči, kaj je vreden božji dar: kruh. — Mislim, da noben vojak, ki je bil v Galiciji, ne bo, ko se vrne domov, vihal nosu, ako mu kakšna stvar ne bo ravno po volji in okusu, temveč se bo spomnil, kako je nekdanj s slastjo jedel v Galiciji gališki ovseni kruh pomešan s celimi kosi zemlje. Še Bog, da ga je dobil! In ako mu bo žena jed premalo ali preveč osolila, se ne bo kregal, kakor se mnogokrat zgodi, temveč si bo mislil: Kako bi bil tole po tri- ali štiridnevem postu s slastjo použil v Galiciji! Može in fantje, ali ne res? Srečne žene, ki bojo nas izkušene može dobile! Raj bodo imele na zemlji pri nas! Sam Bog daj, da bi skoraj prišel tisti čas, ko se bo ta raj začel!

Vid Ambrožič.

Pismo iz Landecka.

V Tirolah, 14. 4. 1916.

Kamničan Ant. Stražar piše:

Slovenski vojaki smo komaj čakali, da nas prepeljejo iz daljne Galicije bliže doma. Želja se nam je izpolnila. Vozili smo se skozi Lvov, Krakov, Osvice, Dunaj, Solnograd, Inomost do blizu Tridenta. Vtaborili smo se v barakah nedaleč od kolodvora, kjer smo izstopili. Zjutraj po kavi smo jeli marširati v hribe. Toplo pomladansko solnce in strma pot sta nam izvabljala potne srače, da smo bili vsi premočeni. Nahrbtniki so postajali čedalje težji. Korakali smo med samimi vinogradi; pred hišami so pa stali dobri Tirolci s polnimi posodami okusnega vina, ki se nam je prav prileglo. Napolnili smo si z njim tudi čutare. Popoldne smo se ustavili pred nekim gozdom ter napravili šatore, kjer smo uro daleč dobili menažo, ker jo konji niso mogli speljati. Zada je bila vas, v dolini vinogradi, višje gori pa sneg. Razgled od tu je bil idiličen. Najbolj smo občudovali spretno izpeljane gorske železnice. — Sedaj sem v bolnišnici v Landecku. Drugi slov; tovariši so še tukaj: Rud. Tomšič iz Vel. Lašč, Fr. Kramar iz Kamnika, Ivan Uranjak (Stajer.) in Fran Rak z Dolenjskega. — Zelo bi nam ustregli, če bi poslali kaj slovenskih knjig in časopisov.

Ljubše, kakor doma...

Franc Šinkovec z Jezerskega na Koroškem piše materi iz podzemeljskega stamovanja:

Bojišče, 22. marca 1916.

Ljuba mama!

Jaz nisem nikdar mislil, da bom čez 17 mesecev še vedno hodil po bojišču tako zdrav in nepoškodovan; še manj sem pa mislil, da bom mogel letos za veliko noč spoved opraviti tukaj na bojišču. Pa se je vendar zgodilo. Danes, 22. marca smo v preprosti leseni cerkvi, ki so jo postavili naši pionirji, imeli sv. mašo in tudi prejeli sv. obhajilo. Znano je pač, da nas sedaj na pomlad čaka velika odločilna bitka, ko bo gotovo še marsikateri obležal na bojnih poljanah. Zato se je pač treba resno pripraviti v vseh ozirih.

V prvih časih sem mislil, da je vojska kakor grozna pošast; sedaj sem se pa tako navadil, da mi je tu skoraj ljubše kakor pa doma.

V to pismo Vam tudi priložim zeleno vejico, ki je zrasla pozimi v mojem podzemeljskem stanovanju... Pristrčno pozdravljam vse!

Na grobu prijatelja.

S plakajočim srcem stojim ob Tvojem grobu, dragi Francelj.

Truplo Tvoje tu počiva,
duša pa že raj uziva.

Dobro vem, da je res tako, pa vendar se mi krči srce, ko se spominjam Tvoje neatožljive soproge in treh nedolžnih sirot brez očeta. Z Bogom, Francelj! Spomni se nas, ki nam je morda namenjena tudi Tvoja usoda. Prestal si boj in trpljenje; za vse to pa uživaš že plačilo. Prvi si bil iz naše vasi, ki si žrtvoval svoje življenje domovini; boj še ni končan; morda pridemo za Teboj, predno še kdaj vidimo svoje drage. Videl sem pozorišče, kjer si se bojeval. S strahom sem opazoval boj tistega dne, posebno zato, ker si se mi zadnji večer prikazal v sanjah in sem kar nekaj slutil. Skupaj sva hodila v šolo, skupaj sva bila večkrat na vasi kot fanta, skupaj sva šla k vojakom pred 13. leti. Tudi v vojski sva se šela in si pripovedovala dogodke in nevarnosti. In danes 5. aprila 1916, sva zopet skupaj: Ti v hladni zemlji, jaz pa ob Tvojem grobu plakam. Ne jokam za Teboj, ki si srečen, pač pa zato, ker sem v duhu pohitel na Tvoj dom, kjer Tvoji domači toliko žalosti trpe zaradi Tvoje izgube. Ne jokam, ker bo morda tudi mene zadelo, da bom moral dati življenje, pač pa zato, ker se mi smilijo nedolžni moji otroci in ljubeča soproga. Še enkrat Ti zakličem, predno se poslovim od Tvoje gomile: Z Bogom, Francelj! Na svidenje nad zvezdami!

Erzenov Joža iz Suhe,
sedaj na bojišču.

Tolažba vojaka.

Zložil na ruski bojni črti 26. II. 1916 Fran Zajc, doma izpod Sv. Gore pri Litiji.

Na svetu je reva, nadloga doma; tu dom je trpljenja, dolina solzá. Nad zvezdami tamkaj, kjer Večni kraljuje, le gori resnično veselje domuje.

Vesolja in sreče si človek želi, jo išče po zemlji, za njo se drvi. Da hitro bi našla nemirna jo duša, oh, koliko potov in sredstev poskuša.

Namesto vesolja človeško srce bridkosti le najde in grenke solzá. In celo življenje mu glasno spričuje: na svetu le reva, nadloga stanuje.

Dom slednji pokriva težave, skrbi; čas rane nam seka, srce nam teži. Če tare bolezen, pomanjkanje tudi, če vojska pritiska, nikar se ne čudi!

Po grehu nam raj je izgubil s sveta, tu dom je trpljenja, dolina solzá, To priča, da borni otroci smo Eve, da tukaj na zemlji vsi prave smo reve.

Tam gori je konec trpljenja, nadlog, kjer nam bo plačilo neskončni sam Bog. Tja gori vsi zdihljaji naši hitijo, tja gori si srca otožna želijo.

Gospodarske vesti.

Gospodarski in tržni pregled.

Vojska zahteva od nas, da napnemo tudi v gospodarstvu vse sile in damo toliko živil, kolikor je sploh mogoče, armadi in mestom. Spomladni je najbolj pripravljeni čas, da se gospodinje pobrigajo za perutnino, ki ima v tem času, ko mesa vedno bolj primanjkuje, zelo važno dolžnost dati ljudstvu potrebno močno hrano. — Na naših kmetijah bi se prav lahko redilo trikrat toliko perutnine, kakor se je zdaj redi. Dober zgleđ nam v tem dajejo Amerikanci. Navadne kmetije imajo tam po 200 do 500 kokoši, kmetijske šole po 2000 do 3000. — Slednje dobe povprečno do 2500 kron za jajca in perutnino na mesec.

Amerikanec pa res tudi zna perutnino rediti. Za valjenje se ne vzame nobeno jajce, ki nima najmanj 60 g (17 jajc za 1 kg). Pravijo, da od malih jajc ni nikdar krepkih živali. Opazili so tudi, da so jajca, ki so jih znesle hute ob lepem vremenu, potem ko so bivalne zunaj na trati, najboljša, in piščanci iz takih jajc najkrepkejši. Za 20 kokoši rabijo enega petelina. Gledajo seveda natančno, koliko jajc znese kaka kokoš. Tako so našli, da dajo najboljšo plimut na leto 281 jajc, legehorns 255, vian-dot 245, islena 210 do 220. Največji ameriški kokošjerejec Aldrich si je vzredil bele orpingtn. Najcenejša kokoš iz te pristave velja 25 K, najboljša čez 200 K. Kaj je Amerikancu za denar, če ima dobro blago! Izkušnja je pokazala, da ima prav. — Če se jajca ne rabijo za valjenje, se petelin odstrani, ker so potem veliko bolj trpežna.

Prav zanimivo je ameriško ravnanje z malimi piščeti. Ko se izleže, ne dobi 36 ur nobene hrane. Prezgodnja in premočna hrana jim konča prebavila ali je vzrok raznih bolezni. Celi prvi teden morajo biti zelo na gorkem — 46 do 48 stopinj C. Naše gospodinje vedo dobro, da morajo biti piščeta na gorkem, toda tako toplo jim ni še nobena napravila. Dobro bi bilo poskusiti.

Za prvo hrano jim dajo trdo kuhano z lupino razsekano jajce in kruhove skorje. (En del jajca, štiri dele kruhove skorje.) To se jim da suho. Za pijačo dobe mlačno vodo. Od tretjega dne do desetega tedna dobe zmes 35 delov strte pšenice (te pri nas ne bomo dajali), 30 delov turščičnega zdroba, 30 delov ovsene moke. To se da trikrat na dan. Vmes pa zmes mleka in suhih skorij ter cela zrna pšenice.

Mesto pšenice dajejo nekateri zmes otrobi, turščične moke in mesne moke. Vselej pa mora biti zraven tudi zelenjava. Prava ameriška kokoš mora imeti nizke noge, močne prsi in razvit život. One suhe kure, pri katerih ni drugega kakor visoke noge, rep, perutnice in kljun, niso za Amerikanca, ker redi perutnino tudi z a r a d i m e s a.

Vsaka naših gospodinj je že tudi opazila, kako rade love pute muhe in razne žuželke ter pobirajo črve po njivah. Tako se kaže potreba kurjega želodca po močni mesnati krmi. Toda mesno hrano preskrbeti, to je nemogoče, bi si marsikateri mislila; saj še tako mož vedno gode, da kure preveč žita požro. In vendar jim lahko dajete dobre mesnate hrane, če le hočete. Vsako četrto (deloma tretje) leto so hrošči. Letos jih ne bo veliko. Skoro v vsaki hiši jih nalovijo nekaj mernikov, poparijo in zakopljejo. Ti hrošči so najboljša piča za vso perutnino. Za tri leta bi jih imela gospodinja dosti, ko bi jih posušila. Kje, ali v peči za kruh? Saj imate sušilnice za lan. Malo tanjši mrežo bi bilo treba napraviti in potem hrošče na suhem shraniti.

Na Bavarskem so hoteli dognati, koliko dajo dobre krave mleka po svoji teži in koliko kože, da bi vedeli, od katere živali bi se pri isti krmi več mleka dobilo. Poskusili so 59 gorskih lahkkih krav, ki so tehtale povprečno po 490 kg in dale mleka skozi celo leto po 1513 litrov vsaka. Na vsakih 100 kg teže pride mleka 310 litrov. Poskusili so drugih 4000 krav, povprečna teža 540 kg. — Mleka je dala čez leto vsaka 3111 litrov, na vsakih 100 kg teže je bilo mleka 576 l, kar je zelo veliko in se pri naših kravah ne doseže. Pri 65 kozah s povprečno težo 46 kg je pa imela vsaka povprečno 657 l mleka, kar znese na 100 kg teže 1419 l mleka. Torej ne da nobena krava toliko mleka v primeri s porabljenim krmo, kakor dobra koza. Boljše koze so tudi oni zoprni duh skoraj popolnoma izgubile. Za nas je v tem važen opomin, da malo bolj poskusimo s kozjerejo.

Koncem tega meseca se bo že lahko trava kosila. S tem bo gotovo konec velikega pomanjkanja mleka. Povsod je krme primanjkovalo. Od slame, ki se je morala krmiti, ker drugega ni bilo, pa gotovo ne morejo imeti krave posebno veliko mleka.

Sprožila se je misel, da naj bi vlada vpeljala monopol za vsokupčijo z živino. Predlog izvira iz čudnih razmer v trgovini, ko vsako pomanjkanje živil in zlasti mesa, zabeleži in mleka razni prekupci izrabijo, da še bolj bogatijo, ljudem pa dražijo. Če se misli vpeljati naravnostna zveza med kmeti in konzumenti, je to prav zdrava misel. Tako bi izginil ves vmesni dobiček. Toda pravi monopol bi uničil gospodarstvo, ker zatre gospodarsko moč, ko vsak zase napne vse sile, da v reji živine kaj doseže. Monopol živine v sedanjih razmerah priporočati bi bilo zagrešeno.

Cene goveje živine gredo še vedno naprej. Dne 17. t. m. je bilo na Dunaju 2315 govedi, volov le 413. Plačevali so voli prve vrste po 418 do 430, druge vrste po 400 do 410, tretje vrste po 380 do 390 K, krave in bike po 335 do 405 K. Cene so se dvignile za 5 do 20 vin. pri kravah, pri volih za 12 vin.

Prešičev je vedno manj. — Mnogo gospodinj ne more dobiti pujsov za rejo. Zdaj se mora prav vsaka sposobna žival porabiti za pleme. Lani in letos so preveč prodajali večje svinje; te bi bile še najboljše za pleme. Zdaj je pa taka zadrega za mladice, kakršne nobeden ne pomni.

Čebelarjem. C. in kr. vojno ministrstvo je na predlog c. kr. poljedelskega ministrstva odredilo, naj se podeli tistim čebelarjem, ki ne dobe že v svoji lastnosti kot kmetovalci poljedelskih dopustov, na podoban način v interesu čebelarstva dopust do največ 14 dni.

Tedenska pratka.

Petek, 28. aprila: Sv. Pavel od sv. križa. († 1775.) — Sv. Vital mučenec. († 62.)

Sobota, 29. aprila: Sv. Peter, muč. († 1225.) — Sv. Hugo, opat. († 1109.) — Sv. Antonija. — Sv. Robert, opat.

Nedelja (bela), prva povelikonoč., 30. aprila: Evangelij: Jezus se prikaže učencem pri zaprtih vratih. — God sv. Katarine Sijenske. († 1380.)

Ponedeljek, 1. maja: Sv. apostola Filip († 81) in Jakob. († 62.)

Torek, 2. maja: Sv. Atanazij, škof. († 373.)

Sreda, 3. maja: Sv. Aleksander, škof. († 119.) — Najdenje sv. Križa.

Četrtek, 4. maja: Sv. Florijan, muč. — Sv. Monika. († 387.)

Solnce vzhaja ob 4. uri 39 min., zahaja ob 7. uri 20 min.

Luna: Mlaj 2. maja ob 6. uri 28 m. zjutraj.

Sv. Monika.

Mati cerkvenega učenika in škofa sv. Avgustina, je bila hči krščanskih staršev rojena v severni Afriki (Tagaste) l. 332. Njena mladost je potekla v nedolžnosti in v delih pobožnosti. Bila je pa v nevarnosti, da bi se bila kmalu oprijela nagnjenja do bijače, ker je morala hoditi vsak dan v klet. Srečen slučaj je pa nanesel, da jo je dekla nekoč nagnala s pridevkom »vinopivka«, kar jo je tako prijel, da se je končno izpremenila ter ušla nevarnosti. Po-

zneje se je omožila z nekim jezavim pogonom (kar je Cerkev takrat še dovoljevala); ime mu je bilo Patricij. Zнала je z njim ravnati s tako čudovito krotkostjo, da ga je pridobila za krščanstvo in da se je dal eno leto pred smrtjo krstiti. Nikdar ni prišla žal beseda o možu iz njenih ust.

Enako je z neprestanimi molitvami in solzami izprosila od Boga, da se je izpreobrnil njen sin Avguštin. Vsled občevanja s pokvarjenimi šolskimi tovariši in po branju slabih knjig je zašel Avguštin, ki ga je sicer mati Monika skrbno poučevala, v razne zmete. Materi se je umaknil v Rim, pa njena molitev ga je spremljala tudi v Italijo. Odločila se je, da je šla celo sama za njim. V Milanu jo je doletela sreča, da se je sin Avguštin, ki je bil ondi učitelj govorništvu, izpreobrnil in dal krstiti. Ko se je z njim vračala v Afriko, mu je Monika med potjo (v Rimu) rekla: »Moj sin, na zemlji nimam ničesa, kar bi si želela. Na svet me je doslej priklepala edinole še želja, da te vidim kot dobrega kristjana. Ta želja se mi je pa izpolnila, ker vem, da vse zemeljsko zametuješ, da bi bil služabnik Najvišjega.« — Čez dva dni jo je napadla mrzlica, ki jo je vrgla na mrtvaški oder.

Monika ni le opominjala svojega sina, marveč je zanj med solzami neprestano molila. Šla je celo za njim, dasi ji je bilo silno težko. Zveličanje sinovo ji je bila poglavitna skrb. — Oče, mati, kako skrbita vidva za zveličanje svojih otrok?!

Vojno posojilo.

Poziv!

Četrtrič, odkar se je začela vsiljena nam vojska, se obrača država do svojih državljanov in jih poziva, da pripravijo denarna sredstva za nadaljevanje in zmagopolno završitev vojne.

Vojaški položaj je ugoden, obsežne dele sovražnega ozemlja imamo zasedene, uspešno zadržujemo zahrbtnega sovražnika na naših mejah — zato lahko z utemeljnimi upi zremo v bodočnost.

Prežeti domovinski ljubezni in pravega starodavnega junaštva se bore naši vrlji rojaki na vseh bojiščih in žanjejo slavo, hvalo in priznanje vsega sveta.

Kakor oni, ki prelivajo na bojišču svojo srčno kri za domovino, morajo tudi vsi drugi sloji prebivalstva pokazati svojo domovinsko ljubezen.

Zatorej podpisujte polnih rok četrto vojno posojilo!

Udeležba pri četrtem vojnem posojilu je zelo ugodna prilika za nalaganje denarja, ki zajamči zelo bogato in varno obrestovanje.

Pri prejšnjih treh vojnih posojilih je prebivalstvo Kranjske na vsega priznanja vreden način pripomoglo k uspehu finančnih transakcij. Štejemo si v posebno čast dežele, da prekosimo, kar smo do sedaj storili.

Nihče naj ne zaostane in ne sme zaostati, ko gre za to, da boj z orožjem podpremo z denarnimi sredstvi in pomoremo do končne zmage.

Uverjen sem, da moj poziv ne ostane brez uspeha, kajti vsikdar, kadar je klicala domovina, je bilo zvesto kranjsko ljudstvo na svojem mestu.

V Ljubljani, dne 17. aprila 1916.

C. kr. dež. predsednik: **Baron Schwarz** s. r.

Pri IV. vojnem posojilu se nudita podpisovalcem dve obliki: 40letno, davka prost, 5 in pol odst., amortizacijsko drž. posojilo in davka prosti 5 in pol odst., 1. junija 1923 plačljivi državni zakladni listi. Široki ljudski sloji se bodo poslužili predvsem državnega posojila, pri katerem je določena najnižja ponudba na 100 K, dočim se glasé zakladni listi na 1000 K kot najnižjo vsoto. Ti-le zakladni listi bodo prišli prav v prvi vrsti takim, ki imajo sedaj na razpolago denar, katerega bodo pa čez nekaj let zopet rabili za določene namene. Državno posojilo se oddaja po kurzu 92 in pol odst., kar pomenja 6,08 odst. obrestovanje. Zakladni listi se dobe po kurzu 95 odst., kar odgovarja 6,4 odst. obrestovanju. Kakor pri prvih treh vojnih posojilih se tudi to pot ne bo potrebovalo veliko gotovine. Avstro-ogrška banka in banka za vojna posojila bosta dali namreč na novo vojno posojilo do 75 odst., tako da bo treba gotovine le ostalih 25 odst., odbivši razliko med nominalnim zneskom in emisijskim kurzom. Kakor znano, je pri sestavi za vojno posojilo določena najugodnejša obrestna mera, in sicer za amortizacijsko posojilo do l. 1921., za zakladne liste pa do l. 1919. Novo vojno posojilo se more porabiti tudi v plačilo na vojne dobičke.

Vsi činitelji, ki poznajo razmere, pričakujejo ravno od četrtega vojnega posojila, da bo prekosilo vse dosedanje uspehe. Avstrijci bomo vsekakor v polni meri storili svojo dolžnost in se ne bomo dali osramotiti od Nemcev v cesarstvu, katerih požrtvovalnost čedalje bolj raste.

Gospodarska Zveza v Ljubljani

ima v zalogi sledeča krmila: surovi sladkor v vrečah po 100 kg à K 48.—

Orehove tropine (cele) v ploščah po K 84.— in zmlata à K 87.— za 100 kg brez vreč.

Sezamove tropine po K 84.— brez vreč.

Olupke sladkorne pese v balah in vrečah po 50 kg à K 53.— za 100 kg brez vreč.

Tudi **sladkorno kravno krlajo** in **raprove** tropine dobi v kratkem!

Poljedelci! Naročajte pri Gospodarski zvezi **semena, lečmen, domačo in nemško deteljo, graščico** in druga travna semena.

Modro galico G. Z. bo radi enotnosti v porazdeljevanju na vinogradnike v smislu medsebojnega tozadavnega dogovora oddajala Kmetijska družba.

Kmetovalci! Preskrbite si od Gospodarske zveze **kajlita, kalijevo sol, 8% kalijev, 18—20% mineralni in kostni superfosfat, mešana gnojila, zlasti 14% žilindro, ki se dobi v papirnatih vrečah po 50 kg za K 10.— à 100 kg z vrečo vred.** Naročniki naj dostavljajo lastne vreče franco, naš naslov, sicer se naročila ne bodo mogla izvršiti, ker železnica v papirnatih vrečah blaga ne sprejema. Dobi se tudi v platnenih vrečah po 13-20 K à 100 kg z vrečo vred.

Gospodarska zveza pa **nakupuje** tudi po najugodnejših cenah koruzne storže, ajdove, prosene in druge pleve.

izbrano se je obneslo za vojake v vojski in
aproti za vsakega kot najboljšo

bol oblažajoče mazanje

pri prehlajenju, revmatizmu, glavni, lažnenci,
prani, vrstni in bolesti v hrsti

Dr. Richter-ja

Sidro-Liniment. capitel
oompos.

Nadomestilo **Sidro-Pain-Expeller.**

Steklenica kron. — 80, 1'40, 2'—

Dobiva se v lekarnah ali direktno
v Dr. Richter-ja lekarni „Pri zlatem levu“,
Praga, L., Elizabetina cesta 5.

Dnevno raspošiljanje.

Učenec se sprejme za krojaško
obrt pri Ivan Perme,
Gledališka stolba 3, Ljubljana.

Jaz Ana Csillag

s svojimi 185 cm dolgimi orjaškimi
Lorelejskimi lasmi ki sem jih dobila
po 18 mesečni rabi pomade, ki sem
jo iznašla sama. To je edino sred-
stvo proti izpadanju las, za njih rast
in negovanje, za ojačitev lasišča,
pri moških krepko pospešuje rast
brade, in že po kratki dobi daje lasem
in bradi naravni blešč in polnost in
jih varu, e pred prezgodnjim osivljenjem
do najvišje starosti.

Louček po 4, 6 in 10 kron.

Po pošti se pošilja vsak dan po vsem
svetu s poštnim povzajem ali čenar
naprej iz tvornice kamor je naslavljati
vsu naročila

Ana Csillag, Dunaj I, Kohlmarkt II.

Ustanovljeno leta 1893. Ustanovljeno leta 1893.

Vzajemno podporno društvo v Ljubljani

registrovana zadruga z omejenim jamsivom
sprejema in obrestuje hranilne vloge po

Rentni davek plačuje iz svojega. **5%** Ijanje denarja na razpolago brez-
Zunanjim vlagateljem so za pošl- plačno položnice poštne hranilnice.

Zadruga dovoljuje posojila v odsekih na 7 1/2, 15 ali 22 1/2 let, pa tudi izven
odsekov proti poljubno dogovorjenim odplačilom. — Dovoljujejo se ranžijska
posojila proti zaznambl na plačo in zavarovalni polici ali proti poroštvu.
Prospekti na razpolago.

Društveno lastno premoženje znaša čez 600.000 K. Deležnikov je bilo koncem leta
1913 2492 z 17406 deleži, ki reprezentujejo jamstvene glavnice za 6,788.340 K.

Načelnstvo:

Predsednik: Andrej Kalan, prelat in stolni kanonik v Ljubljani.
I. podpredsednik: Ivan Sušnik, stolni kanonik v Ljubljani.
II. podpredsednik: Karol Pollak ml., tovarnar v Ljubljani.

Člani: Ivan Dolenc, c. kr. profesor v Ljubljani; dr. Jožef Gruden, stolni kanonik v Ljubljani; Anton Kobljar,
delan v Kranju; Dr. Merhar Alojzij, gimn. profesor v Ljubljani; dr. Jakob Mohorič, odvetniški kandidat
v Ljubljani; dr. Fran Papež, odvetnik v Ljubljani; B. Remec, ravnatelj trg. šole v Ljubljani; Anton Sušnik,
c. kr. gimn. profesor v Ljubljani; dr. Viljem Schweitzer, odvetnik v Ljubljani; dr. Aleš Ušeničnik, prof. bo-
gostorja v Ljubljani; Fran Verbič, c. kr. gimn. prof. v Ljubljani; Ignacij Zaplotnik, katehet v Ljubljani.

Nadzorstvo:

Predsednik: Anton Kršič, c. kr. profesor in kanonik v Ljubljani. — Člani: Anton Čadež, katehet v Lju-
bljani; K. Gruber, c. kr. št. rač. učitelj v Ljubljani; Ivan Mlakar, profesor v Ljubljani; Avguštn Zajec, c. kr.
rač. revident in posestnik v Ljubljani.

Solidna postrežba! **„Pri domoljubu“** v Kolodvorski ulici št. 35 nasproti go-
Nizka cena! stilne pri Starem Tišlerju se je otvorila

prodajalna vseh vrst slamnikov in krtač
domačih obrtnikov. Kupujte domače izdelke. Trgovci dobe primeren popust.
Sprejemajo se tudi stari slamniki v popravo.

Dospetele so surovine

dokler tedaj ne poide zaloga, zopet lahko razpošiljamo
razkuževalno sredstvo Lysoform
toaletno milo Lysoform
ustno vodo Lysoform s poprovo meto.

Ker spomladi češče nastopajo nalezljive bolezni, nujno priporočamo vsakomur, da se pravo-
časno preskrbi.

Lysoform-ove tovarne, Dr. Keleti & Murányi, kemična tovarna, Ujpest.